

Інформаційна довідка
щодо проекту Закону «Про внесення змін до статті 122 Кодексу
адміністративного судочинства України щодо уточнення строків
звернення до адміністративного суду у справах щодо нарахування суми
пенсії, не отриманої з вини органу, що призначає та виплачує пенсію»
(реєстр. № 11361 від 20.06.2024)*

Анотація. Інформаційна довідка містить результати аналізу проекту Закону України «Про внесення змін до статті 122 Кодексу адміністративного судочинства України щодо уточнення строків звернення до адміністративного суду у справах щодо нарахування суми пенсії, не отриманої з вини органу, що призначає та виплачує пенсію» (реєстр. № 11361 від 20.06.2024 р.).

Ключові слова: адміністративний суд, строки звернення до суду, нарахування суми пенсії, суб'єкти владних повноважень; вина органу, що призначає та виплачує пенсію.

Вступ. Метою законопроекту, як зазначено в пояснювальній записці до нього, є забезпечення реалізації права, передбаченого частиною другою статті 46 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», на виплату суми пенсії за минулий час без обмеження будь-яким строком, яка була нарахована, однак не отримана з вини органу, що призначає і виплачує пенсію, шляхом встановлення на законодавчому рівні положення щодо незастосування строку, встановленого частиною другою статті 122 Кодексу адміністративного судочинства України (далі – КАС України), у випадку оскарження неправомірних дій чи бездіяльності уповноважених суб'єктів владних повноважень стосовно нарахування (перерахунку, індексації) суми пенсії.

Основна частина. Громадяни України мають право на пенсійне забезпечення у солідарній системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування на умовах і в порядку, передбачених Законом України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», зокрема право на отримання пенсійних виплат (пункт 9 частини першої статті 16). Пенсійний фонд є органом, який, зокрема, призначає пенсію та готує документи для її виплати, забезпечує своєчасне і в повному обсязі фінансування виплати пенсій (частина перша статті 58 цього Закону). Зі змісту частини другої статті 46 Основного Закону можна дійти висновку, що право на пенсійне забезпечення гарантується загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням за рахунок страхових внесків громадян, підприємств, установ і організацій, а також бюджетних та інших джерел соціального забезпечення. Пенсійне страхування є різновидом соціального страхування. Отже, виплата призначених пенсій застрахованим особам гарантується. Законодавство України покликане сприяти цим гарантіям і забезпечувати їх, зокрема передбачати достатні правові механізми для захисту права на отримання пенсійних виплат.

У частині другій статті 122 КАС України встановлено шестимісячний строк для звернення до адміністративного суду за захистом прав, свобод та інтересів особи, який, якщо не встановлено інше, обчислюється з дня, коли особа дізналася або повинна була дізнатися про порушення своїх прав, свобод чи інтересів. Варто зауважити, що шестимісячний строк застосовується, якщо не встановлено інше, як прямо вказано в цій нормі. Тобто законодавець допускає можливість незастосування цього строку в певних випадках.

У випадку порушення права особи на нарахування, перерахунок, індексацію пенсії внаслідок неправомірних дій чи бездіяльності уповноваженого органу встановлений шестимісячний строк для звернення до суду перешкоджає захисту зазначеного права. Тому існує необхідність встановити виняток з правила частини другої статті 122 КАС України щодо строків звернення до суду задля реалізації права на судовий захист у випадках неправомірних дій чи бездіяльності уповноважених суб'єктів владних повноважень щодо нарахування (перерахунку, індексації) суми пенсії відповідно до положень Закону «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування». Зміни, запропоновані в законопроекті до статті 122 КАС України, сприятимуть захисту конкретно означеного права.

Відповідно до частини другої статті 46 Закону «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» нараховані суми пенсії, не отримані з вини органу, що призначає і виплачує пенсію, виплачуються за минулий час без обмеження будь-яким строком з нарахуванням компенсації втрати частини доходів. Запропонована проектом зміна до статті 122 КАС України передбачає можливість звернення до суду без застосування встановлених строків як у випадку, передбаченому частиною другою статті 46 зазначеного Закону, так і в інших випадках, наприклад, коли орган відмовив у перерахунку пенсії, але його вина не встановлена, а лише презюмується позивачем, який не згоден з рішенням уповноваженого органу.

Варто зауважити, що в назві законопроекту «Про внесення змін до статті 122 Кодексу адміністративного судочинства України щодо уточнення строків звернення до адміністративного суду у справах щодо нарахування суми пенсії, не отриманої з вини органу, що призначає та виплачує пенсію» не згадується про перерахунок чи індексацію суми пенсії, натомість акцентується увага на вині органу, що призначає та виплачує пенсію, тобто на вині органів Пенсійного фонду. Тому вбачається, що назва законопроекту потребує узгодження з його змістом.

Висновки. Проаналізований законопроект є актуальним, його прийняття сприятиме захисту права осіб на отримання пенсії у випадках неправомірних дій чи бездіяльності уповноважених суб'єктів владних повноважень щодо нарахування (перерахунку, індексації) суми пенсії відповідно до положень Закону «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування».

Із метою узгодження назви законопроекту з його змістом пропонуємо викласти її в такій редакції: «Про внесення змін до статті 122 Кодексу адміністративного судочинства України щодо уточнення строків звернення до

адміністративного суду для оскарження неправомірних дій чи бездіяльності уповноважених суб'єктів владних повноважень щодо нарахування (перерахунку, індексації) суми пенсії відповідно до положень Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування».

*Дослідницька служба
Верховної Ради України*

*Цей документ підготовлений Дослідницькою службою Верховної Ради України як довідковий інформаційно-аналітичний матеріал. Інформація та позиції, викладені в документі, не є офіційною позицією Верховної Ради України, її органів або посадових осіб. Цей документ може бути цитований, відтворений та перекладений для некомерційних цілей за умови відповідного посилання як на джерело.